

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49

E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Culemborg

Mw. K. Lamaker

Postbus 136

4100 AC Culemborg

DATUM: 15 augustus 2012
ONS KENMERK: 11-456/12.03915/JanBu
UW KENMERK: 302
AUTEUR: J.D. Buizer
PROJECTLEIDER: I. Hille Ris Lambers
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: G.F.J. Smit

Notitie quickscan en nader onderzoek Chopinplein Culemborg 2012

Gemeente Culemborg is voornemens om een flatgebouw met winkelcentrum met naastgelegen pleinen aan het Chopinplein te Culemborg te herontwikkelen. Bureau Waardenburg heeft een onderzoek uitgevoerd om de effecten van deze ingreep in het kader van de Flora- en faunawet te beoordelen. Deze notitie vormt het verslag van het onderzoek.

Conclusie

Indien bij de werkzaamheden de hieronder genoemde maatregelen worden getroffen, wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen. Deze conclusie wordt in de toelichting beargumenteerd.

Randvoorwaarden uitvoering werkzaamheden

- Voorkom verstoring van broedvogels. Dit kan door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen en/of bebouwing buiten het broedseizoen te slopen.
- Sloop het verenigingsgebouw "de Ketelvink" 'vleermuisvriendelijk', in verband met mogelijk aanwezige vleermuizen, zoals beschreven in bijlage 1.
- Geef invulling aan de zorgplicht door het verplaatsen van aangetroffen amfibieën en eventueel aanwezige egels, kort voorafgaand aan de herontwikkeling.

Toelichting

Inleiding

Het onderzoek dat Bureau Waardenburg heeft uitgevoerd in het plangebied bestaat uit een literatuuronderzoek en vier veldbezoeken. Met de vier veldbezoeken is de betekenis van het plangebied voor vleermuizen vastgesteld. De veldbezoeken zijn uitgevoerd op 15 augustus en 16 september 2011 en op 17 juni en 24 juli 2012.

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt in de wijk Terweijde in Culemborg en betreft globaal het Chopinplein, het flatgebouw met winkelcentrum aan het Chopinplein, het plein met parkeerterrein aan de voor- en achterzijde van het flatgebouw en een gebouw dat momenteel in gebruik is als verenigingsgebouw van twee verenigingen, met de daar rond omheen gelegen tuin.

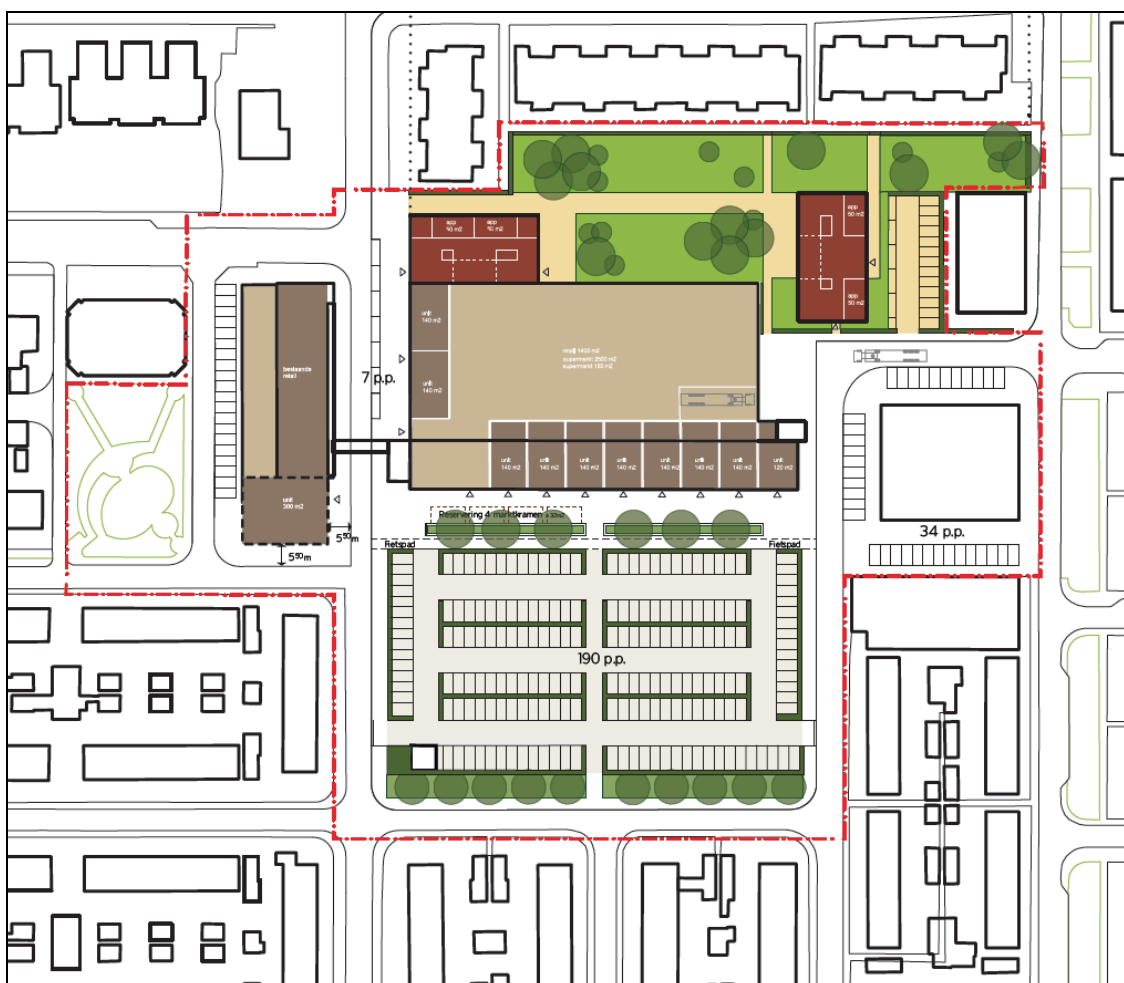

Figuur 1 Plangebied

De werkzaamheden betreffen het slopen van het verenigingsgebouw, het vergroten van het totale winkelloppervlak onder de Chopinflat, het bouwen van een tweetal appartementengebouwen voor begeleid wonen, het omvormen van het resterende gedeelte van het Chopinplein tot een binnentuin en het opnieuw inrichten van het parkeerplein aan de achterzijde.

Methodiek

Het plangebied is op 15 augustus 2011 overdag bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Aanwezige bebouwing en bomen zijn extern en voor zover toegankelijk intern beoordeeld op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen.

Figuur 2 Inrichtingsplan

In verband met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied, is het plangebied nader onderzocht volgens het Vleermuisprotocol 2012 (Vleermuisvakberaad NGB *et al.* 2012). Het plangebied is op 15 augustus en 16 september 2011 in de avonden en op 17 juni en 24 juli 2012 in de uren voor zonsopkomst bezocht, om de aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen. De bezoeken zijn uitgevoerd tijdens avonden en ochtenden met geschikte weersomstandigheden (veldcondities, zie tabel 1). Tijdens de bezoeken is gebruik gemaakt van een Pettersson

D240x batdetector, een Pettersson D200 batdetector, een Edirol H09 opnameapparaat en een zaklamp. Met name is gelet op het belang van het plangebied als kraam-, paar- en winterverblijfplaats, foerageergebied en vliegroute. Hiervoor zijn het plangebied en de directe omgeving daarvan doorlopen en zijn potentieel geschikte locaties bezocht.

Tabel 1. Veldcondities veldbezoeken vleermuizen

Datum	Tijd	Temp.	Bewolking	Wind
15-08-2011	22:30 - 0:30 u.	16 °C	4/8 octa's	2 Bf.
16-09-2011	21:30 - 23:30 u.	14 °C	4/8 octa's	3 Bf.
17-06-2012	4:00 u. - z.o.	10 °C	7/8 octa's	3 Bf.
24-07-2012	4:00 u. - z.o.	13 °C	0/8 octa's	0 Bf.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (www.quickscanhulp.nl). Tevens is gebruik gemaakt van de gegevens die zijn aangeleverd door een van de gebruikers van het verenigingsgebouw, de Natuur- en Vogelwacht Culemborg (NVWC). Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Resultaten

Planten

In het plangebied zijn de volgende soorten beschermde planten aangetroffen: grote kaardebol, dotterbloem en waterdrieblad. Volgens opgave van de NVWC komen daarnaast knikkende vogelmelk, daslook en slanke sleutelbloem in het plangebied voor. Dit betreffen soorten van Tabel 1 en 2 van de Flora- en faunawet (zie tabel 1). De groeiplaatsen van de soorten liggen in de tuin van het verenigingsgebouw. De planten zijn hier aangeplant en worden dan ook beschouwd als tuinplanten.

Tabel 2. Beschermde planten in plangebied

<i>Ned. naam</i>	<i>Wetensch. naam</i>	<i>Tabel</i>
Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>	1
Slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>	1
Grote kaardebol	<i>Dipsacus fullonum</i>	1
Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	2
Daslook	<i>Allium ursinum</i>	2
Knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>	1

Ongewervelden

Er zijn in het plangebied geen beschermde soorten ongewervelden aangetroffen. Gezien het ontbreken van waarnemingen en de aard van het plangebied (stedelijk gebied) wordt de aanwezigheid uitgesloten.

Vissen

In het plangebied is - behalve een vijver/poel - geen water aanwezig. In de vijver zijn geen vissen aanwezig (de vijver wordt visvrij gehouden ten behoeve van amfibieën).

Amfibieën

Volgens opgave van de NVWC zijn in het plangebied de volgende algemene amfibieën aanwezig: groene kikker (het betreft hier middelste groene kikker), bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Dit zijn soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van strikt beschermde amfibieën (tabel 2 en 3) is uitgesloten.

Reptielen

In Culemborg komen in het wild geen reptielen voor. Het voorkomen van beschermde reptielen in het plangebied is dan ook uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

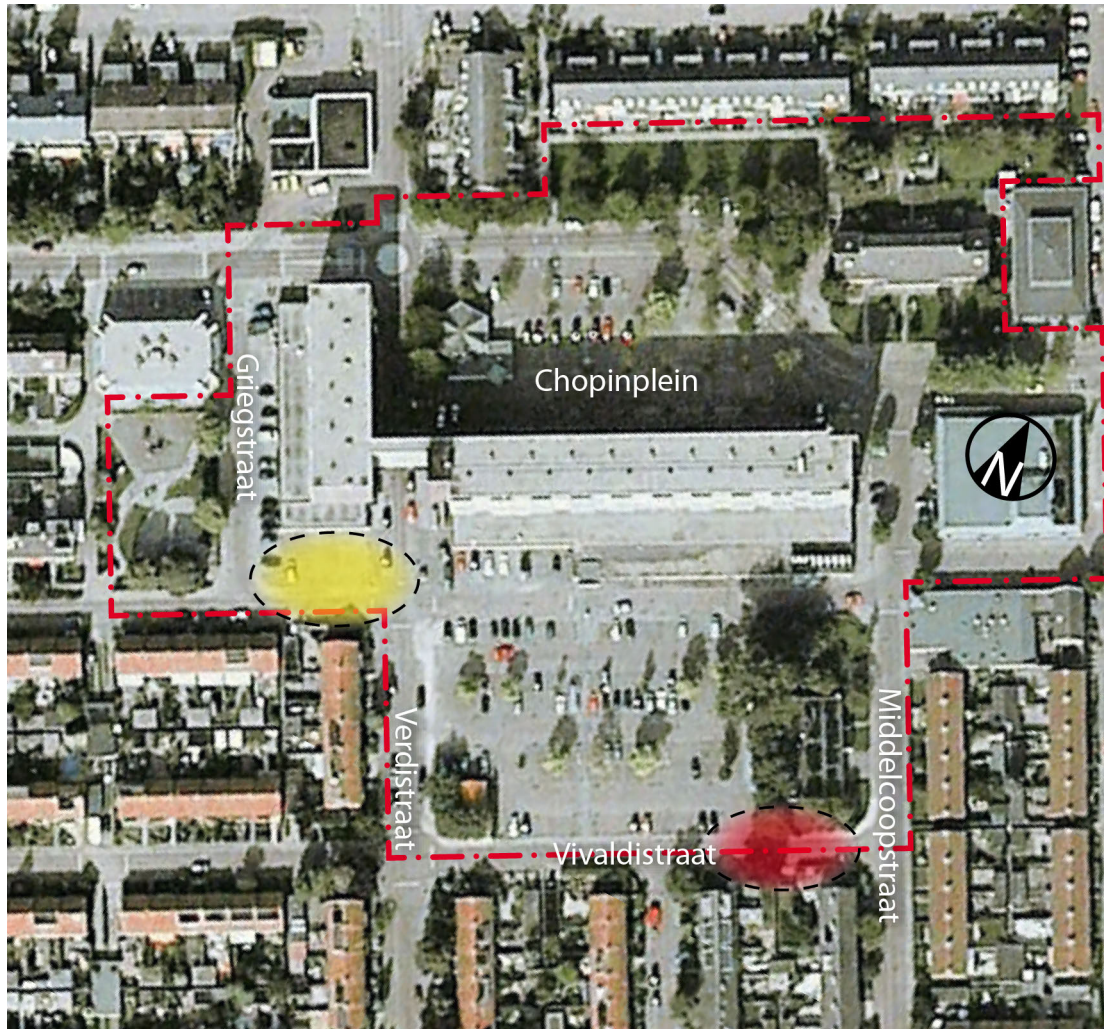
Tijdens de veldbezoeken zijn geen grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Naar verwachting komen in het plangebied enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren voor zoals egel en huisspitsmuis. Dit zijn soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. De aanwezigheid van strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren is op grond van het ontbreken van waarnemingen in en in de omgeving van het plangebied uitgesloten.

Vleermuizen

Tijdens het eerste veldbezoek zijn twee paarterritoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld aan de rand van het plangebied, één . Tijdens het tweede bezoek was nog één van deze paarterritoria aanwezig. Ook tijdens de twee bezoeken in 2012 is op de locatie van het andere territorium geen activiteit meer waargenomen. Het paarverblijf van het nog aanwezige territorium kan zich bevinden in het verenigingsgebouw. Ook tijdens de twee veldbezoeken in 2012 zijn waarnemingen gedaan die wijzen op een mogelijk gebruik van het verenigingsgebouw als verblijfplaats van een of enkele gewone dwergvleermuizen. Paarverblijfplaatsen worden doorgaans jaarrond door het territoriale mannetje gebruikt. In het plangebied zijn geen andere winterverblijven en of kraamverblijven vastgesteld. Verder is tijdens de veldbezoeken vastgesteld dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als foerageergebied. Vliegroutes zijn niet aangetroffen.

Volgens de gegevens van de NDFF komen de volgende soorten vleermuizen binnen een straal van enkele kilometers rondom het plangebied voor: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis. Het plangebied (stedelijk gebied op grote afstand van lijnvormige wateren) is alleen geschikt voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Tijdens de vier veldbezoeken en twee eerdere onderzoeken door Bureau Waardenburg is in de directe omgeving van het plangebied alleen de gewone dwergvleermuis vastgesteld (Buizer 2009, Buizer & Brekelmans 2009).

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger in het plangebied wordt daarom uitgesloten.

Figuur 3 Waargenomen paarterritoria gewone dwergvleermuis. Geel: alleen 15-08-2011 activiteit waargenomen. Rood: 15-08 en 16-09-2011 territoriaal gedrag waargenomen, overige twee bezoeken kort voor zonsopkomst foerageeractiviteit waargenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van de huismus aangetroffen. Wel broedt de huismus in de woningen die rond het plangebied liggen.

Overige vogels

In de tuin van het verenigingsgebouw broeden in voorjaar en zomer diverse algemene vogels van stedelijk gebied, zoals merel, heggemus en winterkoning.

¹ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Effecten

Planten

Als gevolg van de ontwikkelingen gaat de groeiplaats van de genoemde beschermde soorten planten verloren. Aangezien het hier geen natuurlijke groeiplaats betreft, is dit geen overtreding van de Flora- en faunawet.

Amfibieën

Als gevolg van de ontwikkelingen gaan de verblijfplaatsen van de genoemde beschermde amfibieënsoorten verloren. Het betreft soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ontwikkelingen. Aangezien de herontwikkeling van het plangebied een ruimtelijke ontwikkeling betreft, geldt de vrijstelling in dit geval ook.

Wel dient in het kader van de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet voorkomen te worden dat aanwezige beschermde dieren onnodig gedood worden. Aanwezige amfibieën dienen dan ook zo mogelijk buiten het plangebied te worden verplaatst. In de vijver aanwezige amfibieën kunnen voorafgaand aan de sloop worden weggevangen.

Grondgebonden zoogdieren

Als er grondgebonden zoogdieren zoals egels worden aangetroffen, dienen deze eveneens in het kader van de zorgplicht buiten het plangebied te worden verplaatst.

Vleermuizen

Als gevolg van de ontwikkelingen gaat mogelijk een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren. Mannetjes van de gewone dwergvleermuis gebruiken hun paarverblijf jaarrond als verblijf. Alleen als zij niet voldoende vorstvrij zijn, worden de paarverblijven tijdens strenge vorstperioden verlaten. De kans is daarom aanwezig dat tijdens de sloop een exemplaar van de gewone dwergvleermuis in het verenigingsgebouw aanwezig is. Het verlies van het paarverblijf zelf wordt niet beschouwd als een overtreding van de Flora- en faunawet, indien het buiten de baltperiode wordt verwijderd en het onnodig doden van vleermuizen wordt voorkomen. Binnen het paarterritorium zijn ruim voldoende alternatieve locaties voorhanden als paarverblijf.

Het (onbedoeld) doden van aanwezige vleermuizen is een overtreding van artikel 9 van de Flora- en faunawet. Het overtreden van dit artikel kan worden voorkomen met de volgende mitigerende maatregel:

- 'vleermuisvriendelijk' slopen van het verenigingsgebouw (zie bijlage 1)

Vogels met jaarrond beschermd nest

In het plangebied broeden geen vogels met jaarrond beschermd nest. Het plangebied vormt geen essentieel foerageerbiotoop voor vogels met jaarrond beschermd nest die net buiten het plangebied broeden. Er zijn dan ook geen effecten te verwachten van de sloop.

Overige vogels

De nesten van de in het plangebied broedende stadsvogels zijn beschermd gedurende de tijd dat ze daadwerkelijk in gebruik zijn. Het verwijderen van de nesten gedurende deze tijd is een overtreding van de Flora- en faunawet. Het overtreden van de Flora- en faunawet kan worden voorkomen door bomen en struiken te verwijderen en bebouwing te slopen buiten het broedseizoen. Het rooien van beplanting en/of slopen van bebouwing binnen het broedseizoen is mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaard periode gehanteerd. Het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Literatuur

- Buizer, J.D. 2009. Notitie bevindingen vleermuizenonderzoek Parklaanflat Culemborg. Bureau Waardenburg, Culemborg
- Buizer, J.D. en F.L.A. Brekelmans, 2009. Nader onderzoek vleermuizen "Platte Daken" Terweijde Culemborg. Beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet. Rapportnr. 09-187. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met J.D. Buizer.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F.J. Smit

Paraaf:

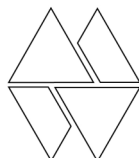

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / gemeente Culemborg

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1 Vleermuisvriendelijk slopen

Uitgangspunten

Het zorgvuldig handelen ten aanzien van de gewone dwergvleermuis krijgt gestalte door het volgende maatregelenpakket.

- Zoveel mogelijk ontzien van kwetsbare perioden.
- Vleermuisvriendelijk slopen van de bestaande panden volgens sloopprotocol.
- In geval van calamiteiten direct contact opnemen met vleermuisexpert.

Kwetsbare perioden

Vleermuizen zijn het minst kwetsbaar in de periodes buiten de winterslaap, kraamtijd en paarperiode. Deze minst kwetsbare periodes zijn weersafhankelijk maar globaal kunnen de periode van eind maart tot eind april en de periode van augustus tot uiterlijk half november worden aangehouden. Perioden met dagmaxima van lager dan 10 graden Celsius en nachtminima van lager dan 5 graden zijn ongeschikt omdat de activiteit van vleermuizen dan gering is en de dieren waarschijnlijk niet in staat zijn om zelfstandig een andere verblijfplaats op te zoeken. Sloop van gebouwen kan met de nodige voorzorgsmaatregelen in principe het hele jaar plaatsvinden. In de winter bestaan deze voorzorgsmaatregelen uit het inlichten van de vleermuizenopvang en een nauwkeurige controle van de gebouwen op de aanwezigheid van vleermuizen tijdens de sloop.

Vleermuisvriendelijk slopen

Allereerst zullen de gebouwen ongeschikt gemaakt moeten worden voor vleermuizen.

Werkwijze strippen

Het ongeschikt maken (strippen) van de gebouwen vindt plaats op de volgende wijze:

1. De aanwezige houten dakranden van de daken worden (handmatig) verwijderd.
2. Metalen daklijsten van de dakrand worden verwijderd en de laag bitumen wordt bij de dakrand weggetrokken om de spouw aan de bovenzijde open te leggen (mits een open spouw aanwezig is).
3. Wanneer door het strippen de spouwmuur niet open komt te liggen kan het nodig zijn om deze open te leggen door gaten van 1 x 1 m in de muur te maken. In alle gevels worden hiervoor twee gaten aangebracht ter hoogte van de onderzijde van de bovenste verdieping.

Hoewel dit niet verwacht wordt, kan nooit worden uitgesloten dat bij het strippen vleermuizen worden aangetroffen. Bij het onverhoopt aantreffen van één of enkele vleermuizen tijdens het strippen worden deze dieren door de ter zake kundige opgevangen en 's avonds na wat bijvoeren op dezelfde locatie losgelaten. Vleermuizen zijn mogelijk bij een zeer lage nachttemperatuur niet in staat om zelfstandig een andere verblijfplaats op te zoeken. Daarom kan dit alleen uitgevoerd worden wanneer de voorspelde minimumtemperatuur boven de 5 graden ligt (paragraaf 4.2).

Een nacht wachten

Nadat de panden gestript zijn, worden deze een nacht met rust gelaten, zodat eventueel nog aanwezige dieren de kans hebben hun verblijfplaats te verlaten.

De sloop van de panden

Nadat eventueel aanwezige vleermuizen de kans hebben gehad het gebouw te verlaten kan dit volledig gesloopt worden.